

SINONIMIA ÎN LIMBA ROMÂNĂ

*Masterand Calu-Mihai Ana-Iuliana,
Universitatea "Danubius" din Galați*

Résumé:

La synonymie représente un type de relation sémantique (une liaison de sens) qui s'établit entre des mots à signification si proches, que l'on considère comme identique. La synonymie est une modalité d'organiser le lexique. Il y a 3 conditions pour que les mots soient considérés comme synonymes : l'identité de l'objet dénommé (du référent), l'existence d'une situation concrète de communication, le contexte.

Les types de synonymes proposés par divers auteurs dépendent des conditions de synonymies qu'ils ont eu en vue (synonymes absolus, synonymes partiels, synonymes parfaits, synonymes approximatifs, etc.)

Il y a 3 modalités pour réaliser l'analyse du phénomène de la synonymie : l'analyse sémique (componentielle), l'analyse contextuelle, l'analyse stylistique.

Sinonimia este un tip de relație semantică (o legătură de sens) ce se stabilește între cuvinte care au semnificații atât de apropiate, încât le considerăm identice. Ea constituie o modalitate de organizare a lexicului.

I. CONDIȚIILE DE SINONIMIE

Există 3 condiții pe care trebuie să le îndeplinească cuvintele pentru a fi sinonime:

1. Orice sinonimie presupune identitatea obiectului denumit (a referentului).
2. Orice sinonimie presupune o situație concretă de comunicare. De aceea, la determinarea ei trebuie să se țină seama de repartiția dialectală a termenilor și de repartiția stilistico-funcțională a lor.
3. Contextul

Două sau mai multe unități de limbă se pot afla în sinonimie dacă desemnează în mod global același obiect în situații în care distribuția dialectală și cea stilistico-funcțională sunt neglijate (conștient sau nu)²⁴⁴. Condițiile de sinonimie enumerate mai sus sunt rareori îndeplinite toate. Două sau mai multe unități care satisfac toate condițiile sunt, de obicei, numite sinonime perfecte, ca de exemplu: SMALȚ = EMAIL, NATRIU = SODIU, GENEROZITATE = MĂRINIMIE, LIFT = ASCENSOR, NĂDEJDE = SPERANȚĂ, LUNAR = SELENAR etc.²⁴⁵ Sinonimia perfectă este însă privită cu rezerve în general și este cel mai adesea, contestată. Aceasta apare de obicei în limbajul științific, unde termenii provin din limbi diferite.

Trebuie să se facă o distincție clară între sinonimia din limbă (sistem) și cea din vorbire (actualizare).

Pentru ca două cuvinte să fie considerate sinonime în sistem trebuie ca ele să respecte obligatoriu toate condițiile amintite. O cercetare care s-ar opri aici ar trebui să demonstreze pe baza unei metode riguroase:

- a. identitatea termenilor sub aspectul conținutului lor semantic;
- b. sub aspectul tipurilor de contexte în care sunt distribuiți;
- c. sub aspectul variantei stilistico-funcționale din care fac parte.

Dar utilizarea unui termen într-un context lingvistic (ceea ce presupune și o situație de comunicare, adică un context situațional dat), transferul său dintr-un limbaj într-altul, încălcarea restricțiilor de combinare contextuală, neglijarea voită sau involuntară a unor trăsături de sens modifică în practică (adică în vorbire) raporturile de sinonimie. De aceea, o cercetare riguroasă nu poate neglija actualizarea acestei relații.

Contextul este foarte important pentru ca pune în evidență egalitatea semantică a termenilor. Există sinonimie perfectă atunci când putem înlocui un sinonim cu altul în orice context. În cazul limbii române acest lucru este foarte greu de realizat.

²⁴⁴ Bidu-Vrânceanu, A., Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Ed. Humanitas Educational, 2005, partea a II a, Relații semantice în limba română contemporană, 4. Sinonimia, p. 91.

²⁴⁵ Bidu-Vrânceanu, Angela, *Cuvinte și sensuri*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1989, partea a II-a, Cap. Sinonimia, p. 115.

În interiorul unei serii de sinonime alcătuite numai în baza identității de sens, termenii se comportă diferit și de aceea, când suntem în situația de a-i utiliza într-un enunț, seria se restrânge, iar posibilitățile de opțiune pentru un cuvânt sau altul sunt limitate.

Analiza contextuală cât și cea stilistică interferează, se implică reciproc, mai ales ca valențele stilistice se estompează numai în contexte. Deci, deși unii termeni funcționează ca sinonime, echivalența dintre ei este favorizată doar de anumite contexte.

Există fenomene lexicale precum: antonimia, omonimia, hiponimia, polisemia, derivarea s.a.m.d. Două cuvinte în sensul lor de bază pot coincide cu sensurile lor derivate, însă cazurile unor astfel de coincidențe sunt mai rare. Posibilitățile de sinonimizare ale unui cuvânt sunt determinate de valențele lui semantice, de numărul sensurilor cuprinse în sfera lui semnatică.

Sunt situații în care echivalența dintre sinonime este valabilă, adică precizând care sunt limitele pe care limba le impune în utilizarea sinonimelor. Două cuvinte pot fi luate ca sinonime identice pe baza definiției din dicționar și nu pot fi diferențiate prin nimic conform indicațiilor din dicționar, dar fac parte din varianta literară a limbii. Datorită coincidenței semantice și stilistice acestea sunt considerate sinonime în mod restrâns.

Restrângerile contextuale nu funcționează de obicei în cazul sinonimelor cu un singur sens care include orice posibilitate de confuzie. În concluzie înlocuirea lor devine posibilă numai în situația care favorizează neglijarea diferențelor de sens.

Există situația în care se poate încălca condițiile sinonimiei avându-se în vedere diferențele dintre termenii cvasi-echivalenți și astfel încetează să mai funcționeze ca sinonime. Motivele care determină neglijarea diferențelor tin fie de necunoașterea acestora, fie de multiplele modificări ale perspectivei pe care le introduce situația concretă de comunicare, tocmai de aceea ele sunt dificil de sistematizat.

II. TIPURI DE SINONIME

Tipurile propuse de diferiți autori au fost întotdeauna dependente de condițiile de sinonimie pe care aceștia le-au avut în vedere.

Termenii utilizați pentru denumirea acestor tipuri sunt, de asemenea, comparabili, fie sinonime *perfecte* sau *aproximative*, fie sinonime *complete* sau *totale*. Alături se face distincția între sinonime *perfecte* și *aproximative*, fiecare dintre ele putând să fie *absolute* sau *parțiale* în funcție de suprapunerea perfectă sau imperfectă a *tuturor* sensurilor principale și a elementelor complementare. Este evident că, în această concepție, sinonimia nu este înțeleasă ca o echivalență la nivelul sensului, ci la cel al sferei semantice a cuvântului.²⁴⁶

În termenii celor 3 condiții stabilite, putem distinge:

a. sinonimie *în sens restrâns* (cea care îndeplinește toate condițiile) — situație mai rar întâlnită, care privește în special nivelul *limbii*;

b. sinonimie *în sens larg*, care respectă condiția identității de referent (chiar dacă aceasta implică neglijarea voită sau nu a unor particularități ale acestuia), dar încălcă, eventual, condițiile care țin de comportamentul contextual sau de varianta stilistică — situație care privește actualizarea.

Sinonimia poate fi analizată la nivel lexical, gramatical și fonetic.

Sinonimia lexicală se manifestă între cuvinte și/sau sintagme din aceeași categorie gramaticală: TIMP-VREME, POLIȚIST-AGENT DE POLIȚIE.

O primă dificultate în analiza sinonimiei o presupune existența **polisemiei**. Diversele sensuri ale unui cuvânt polisemantic trimit la sinonime diferite, care, la rândul lor, trimit la altele, în așa fel, încât rețeaua de relații se complică foarte mult.

Sinonimele obținute prin desfacerea pe sensuri a cuvântului polisemantic nu sunt echivalente între ele. Deci, substituirea unui cuvânt prin sinonimul său nu se poate face în orice context.

Unii cercetători sunt înclinați să extindă sfera sinonimiei dincolo de limitele teritoriului lexical, incluzând între **sinonime** atât **variantele gramaticale**, cât și cele **fonetice**, deoarece ele exprimă, prin mijloacele lor, același înțeles sau unul asemănător, dar prin alte forme, construcții sau aspecte fonetice. Potrivit acestui punct de vedere, ar exista echivalență sinonimică între *el zicea - ei zicea* din limba veche. Tot în categoria sinonimelor ar intra variantele fonetice de tipul *áripă - arípă, seară — sară, ántic - antíc, caractér - carácter, matúr — mátur* etc.²⁴⁷

²⁴⁶ Șerban, Vasile, Ivan Evseev, *Vocabularul românesc contemporan*, Timișoara, Ed Facla, 1978, Cap. Sinonimia, p. 192.

²⁴⁷ Munteanu, Ștefan, *Sinonimia – o perspectiva funcțională*, în LLR, vol III-IV, 1996.

Dar, deși satisfac criteriul etimologic și au forme diferențiate, ele nu se conformează și criteriului funcțional, al utilizării pe același spațiu geografic sau în aceeași perioadă de timp.

III. ANALIZA SINONIMIEI: analiza semică (componentială), analiza contextuală și analiza stilistică

1. Analiza componentială

Descrierea diferitelor tipuri de relații care se stabilesc între cuvinte și prin care unitățile lexicale se definesc nu este posibilă fără repartizarea acestora în *clase*.

Este evident că nu se pot depista relațiile unei unități lexicale cu altele dacă aceasta e considerată izolat. Ea trebuie pusă în legătură cu alte unități ale aceluiași sistem. Numai în interiorul unei clase relativ închise (limitate) pot fi puse în evidență relațiile de opoziție dintre unități.

Se pornește deci de la principiul că sinonimele se organizează în clase de termeni (cvasi) echivalenți numite în mod curent serii sinonimice.²⁴⁸

Gruparea sinonimelor în clase are în vedere un sens și numai unul, de aceea cuvintele selectate sunt considerate doar pentru acest sens. Totuși, gruparea se face mai mult sau mai puțin intuitiv, o dovadă în plus că în mintea vorbitorului aceste cuvinte sunt legate printr-o relație strânsă.

Prima condiție formulată mai sus, și anume identitatea semantică, impune verificarea sub acest aspect a termenilor care alcătuiesc clasa. Această operație se poate face relevând componentele (trăsăturile) de sens, semele unităților lexicale considerate și urmărind în ce măsură ele sunt comune tuturor termenilor din serie.

Exista mai multe feluri de seme comune: în primul rând, semele gramaticale; aceasta înseamnă că nu putem grupa în aceeași clasă decât cuvinte aparținând aceleiași părți de vorbire. Dar semele gramaticale nu sunt suficiente. Se impune caracterul comun al semelor de substanță, cele care descriu propriu-zis conținutul semantic al termenilor și care permit gruparea în aceeași clasă, de exemplu: „inteligență”, „umiditate”, „extensiune”, „verticalitate” etc. Numărul semelor de substanță poate fi mai mic sau mai mare în funcție de complexitatea sensului analizat, de relațiile pe care acesta le stabilește cu alte unități din limbă și chiar de posibilitățile de formulare în metalimbaj.

2. Analiza contextuală

Contextul înțeles ca o secvență minimală de termeni sau, mai larg, ca text sau ca variantă stilistico-funcțională este fundamental pentru determinarea sinonimiei, întrucât egalitatea semantică se pune în evidență mai ales în context, deci funcțional.

Analiza contextuală trebuie să releve identitățile și diferențele în utilizarea sinonimelor, restricțiile de combinare contextuală mergând uneori până la cazuri limita (contexte specifice unui sinonim sau altuia). Utilitatea ei rezultă din aceea că posibilitățile de substituție a unui sinonim cu altul reprezintă proba identității de sens dintre aceștia.

Analiza contextuală în semantică se face în condiții speciale (diferite de cele din fonologie) și se pretează la mai multe modalități de aplicare:

- ea poate viza dezambiguizarea prin context a sensurilor cuvintelor polisemantice (operație preliminară obligatorie),
- poate servi la verificarea identității de sens a două unități lexicale sau,
- relevă posibilitățile combinatorii ale unei unități lexicale date, stabilite în raport cu clase de contexte.²⁴⁹

Atât analiza componentială, cât și cea contextuală urmăresc să pună în evidență identitatea de referent. Dar limitarea sinonimiei la identitatea referentului ar deplasa problema numai către domeniul extralingvistic, or, identitatea de denotatum nu implică obligatoriu o identitate a sensului. Lingvistic vorbind, și sinonimia este, incontestabil, un fapt de limbă, sinonimele interesează sub aspect funcțional, adică în ce condiții două unități lexicale denumind același obiect pot să funcționeze unul în locul celuilalt. Aceasta înseamnă să avem în vedere și aspectul stilistic, întrucât diferențele dintre unitățile considerate în mod obișnuit sinonime nu se limitează la cele semantice și contextuale.

3. Analiza stilistică

Analiza contextuală și cea stilistică interferează, se implică reciproc, mai ales pentru că valențele stilistice se pun în valoare sau se estompează numai în contexte. Apare deci problema

²⁴⁸ Bidu-Vrânceanu, Angela, *Cuvinte și sensuri*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1989, partea a II-a, Cap. Sinonimia, p. 122.

²⁴⁹ Bidu-Vrânceanu, Angela, *Cuvinte și sensuri*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1989, partea a II-a, Cap. Sinonimia, p. 136.

selecției pe care vorbitorul o operează în momentul formulării unui mesaj, or, cu aceasta, se ajunge la nivelul actualizării.

Utilizarea în practică a sinonimelor presupune o selecție pe care vorbitorul o face dintr-o perspectivă determinată și care nu este dictată numai de sensul termenilor, dar și de încărcătura lor stilistică, de valoarea pe care o au în limba. Această valoare poate rezulta din apartenența clară a unui termen la o anumită variantă funcțională, deci când acesta este marcat stilistic într-un anumit fel. De exemplu, în sinonimia a A SCOATE - A EXTIRPA, cel de al doilea termen aparține limbajului medical. De obicei, dicționarele oferă indicații asupra mărcilor stilistice sau a factorilor care determină un efect stilistic, de exemplu: figurat, ironic, eufemistic, argotic, rar.²⁵⁰

Mărcile stilistice diferite limitează substituția unui sinonim cu altul, chiar dacă acestea sunt semantic identice și chiar dacă, în principiu, pot apărea în aceleași contexte.

IV. EFECTE STILISTICE ALE SINONIMIEI / FUNCTIILE SINONIMELOR

Sinonimia este un fenomen care interesează, indiscutabil, vorbirea, actualizarea, tocmai prin aceea că ea este, în genere, imperfectă. Prin selectarea unui termen sau a altuia, prin combinarea în enunț a unor cuvinte asemănătoare ca sens, ea devine o sursă inepuizabilă de expresivitate, contribuind la precizia și suplețea exprimării orale și scrise.

Funcțiile sinonimelor sunt dependente de natura raporturilor dintre aceste cuvinte, de posibilitatea lor de a se substitui reciproc (în virtutea coincidenței dintre sensuri) și de capacitatea de a nuanța cele exprimate, prin deosebiri de natură semantică și stilistică ce le individualizează.

1. Funcția de diversificare a vorbirii (funcție elementară, cf. A. Bidu-Vrânceanu) / **Funcția de evitare a repetiției** (utilizarea seriilor sinonimice pentru evitarea repetiției, cf. G. I. Tohăneanu)

Un vorbitor atent la felul în care se exprimă va încerca să evite repetarea supărătoare a unui cuvânt în aceeași frază sau la mică distanță. Exemplu: *Câtă grațitudine pentr-o privire; câtă recunoștința pentru că ar lăsa degețelele ei dulci în mâinile lui* (Mihai Eminescu).²⁵¹

2. Funcția intensificatoare

Un efect stilistic aparte se obține prin repetarea în același enunț a unor trăsături semantice prezente în conținutul unor sinonime perfecte: *Nimic de mirare; spartanii erau cunoscuți, printre altele, și pentru concizia, pentru lapidaritatea... pentru laconismul exprimării lor* (G. I. Tohăneanu).²⁵²

Privind lucrurile dintr-o asemenea perspectivă, devine posibilă afirmația că sinonimia este o repetiție „mascată”.

Această funcție de subliniere, de reliefare a unei idei se obține prin reluarea acesteia cu ajutorul sinonimelor juxtapuse, procedeu numit și *repetiție semantică*: *Ariile roiau limpezi, dulci și clare în mintea lui îmbătățită* (Mihai Eminescu).²⁵³

3. Funcția / Efectul de gradare

Utilizarea într-un enunț a sinonimelor poate crea, uneori, un **efect de gradare** atunci când ele sunt diferite sub aspectul intensității (gradului) și apar în context într-o anumită ordine: *Mă apuca spaima, groaza că în clipa următoare va izbucni violent; Această prietenie... mă făcea mandra, aproape orgolioasă* (Nicolae Breban);²⁵⁴ *Arăta foarte posomorât: era un băiat ambițios și părea deprimat că nu-i ieșiseră bine soluțiile* (Marin Preda).²⁵⁵

4. Funcția de diferențiere

Funcția de diferențiere sau de opunere a unor noțiuni care, în limbajul obișnuit, se pot confunda, iar autorul intenționează, dimpotrivă, să marcheze diferența dintre ele: *Se poate face orice, dar nu se poate făuri orice, cum nu se poate săvârși orice* (Constantin Noica).²⁵⁶

Un efect umoristic se poate obține speculând intenționat opoziția dintre doi termeni: *Cap ai, minte ce-ți mai trebuie?* (Zicătoare).²⁵⁷

²⁵⁰ Bidu-Vrânceanu, Angela, *Cuvinte si sensuri*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1989, partea a II-a, Cap. Sinonimia, p. 1149.

²⁵¹ Tohăneanu, G. I. *Dincolo de cuvânt*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1976, Cap. Sinonimia in limba literaturii artistice, p. 46.

²⁵² Tohăneanu, G. I. op.cit., p. 49.

²⁵³ Tohăneanu, G. I. op.cit., p. 52.

²⁵⁴ Tohăneanu, G. I. op.cit., p. 53.

²⁵⁵ Tohăneanu, G. I. op.cit., p. 58.

²⁵⁶ Tohăneanu, G. I. op.cit., p. 62.

²⁵⁷ Tohăneanu, G. I. op.cit., p. 63.

5. Valoarea eufemistică a sinonimelor (eufemism = cuvânt sau expresie care, în vorbire sau în scris, înlocuiește un cuvânt sau o expresie neplăcută, jignitoare, necuviincioasă sau obscenă, respectând paralelismul de sens) – TABU-ul în limba

„A zice lucrurilor pe nume” nu înseamnă, neapărat, a fi „realist” în exprimarea artistică. Unii scriitori uită că și în planul expresiei — care este indisociabil de acela al conținutului — arta se întemeiază pe disponibilitățile sugestive și transfiguratoare ale cuvântului. Tohăneanu dă exemplul lui Sadoveanu, care, de-a lungul multelor mii de pagini ale operei sale, nu și-a îngăduit să strecoare un singur cuvânt vulgar.²⁵⁸ Recurgând la sinonimele cu valoare eufemistică — cuvinte sau îmbinări frazeologice —, marele prozator a demonstrat cu strălucire că arta realistă se poate lesne dispensa de limbajul obscen. Realizată artistic, „aluzia” deschisă stârnește râsul sănătos, nu mustăcirea, malițioasă și meschină.

Valoarea eufemistică a sinonimelor este manifestată mai ales în domeniul interdicției lexicale.

Potrivit unor vechi eresuri (superstiții, prejudecăți) - ale căror rădăcini sunt de căutat în „animismul” primitiv (animism = formă primitivă a religiei, când oamenii credeau în spirite și în existența unor duhuri ale obiectelor, plantelor, apelor etc.) — oamenii se fereau să rostească numele „spiritelor” vrăjmașe, ale sălbătăciunilor, ale animalelor primejdioase. Așa se explică, de pildă, bogata terminologie a „diavolului” în diferite limbi, printre care și româna. Potrivit cu înfățișările pe care le ia și cu însușirile pe care le arată, dracul este : *aghiuță* („sfântulețul!”), *codea*, *comită*, *cornoratul*, *hădachi*, *împelițatul*, *micuțul*, *mititelul*, *murgită*, *naiba*, *necuratul*, *nichipercea*, *sarsailă*, *spurcatul*, *tichiuță* etc, etc.

6. Sinonimele metaforice

Metaforele, în special cele poetice, sunt sinonime unice, originale, deoarece ele „fac imagine”. Într-adevăr, există și altfel de metafore, cele lingvistice, pe care o lungă întrebuințare le-a întunecat. În procesul comunicării normale, noi întrebuințăm o multitudine de expresii metaforice, dar „imaginea” pe care ele o implică și-a pierdut strălucirea. Terminologia corpului omenesc, de pildă, servește adesea ca element de construcție pentru metafore: ochi de zăpadă, umăr de deal, coastă de munte, gura minei, brațele Dunării, creierii munților, măruntaiele pământului, inima pădurii, picior de plai. Toate aceste expresii intrând în deprinderile lingvistice ale vorbitorilor, nu mai sunt simțite ca metafore. Vorbitorii nu mai realizează acea balansare a fanteziei între „propriu” și „figurat”, în urma căreia se produce sentimentul imaginii.

V. SINONIMIA ȘI HIPONIMIA

Identitatea și opoziția nu sunt singurele raporturi paradigmatică de sens care leagă cuvintele. Există și o altă relație, stabilită pe baza unui principiu ierarhic și care asociază un termen mai restrâns, mai precis, specific (hiponim), unuia mai general (hiperonim). Aceasta este relația de hiponimie. Hiponimia este o relație semantică de incluziune unilaterală a sensurilor unităților lexicale considerate și este invocată adesea pentru demonstrarea caracterului structurat, ordonat al vocabularului. Hiponimele unui hiperonim se află într-o relație de incompatibilitate, adică se exclud reciproc: dacă X este un leu, atunci nu poate fi și un câine, o pisică, un elefant.

Relația hiponimie-hiperonimie are implicații și în sinonimie. Nu o dată dicționarul recurge la definiția unui cuvânt printr-un (cvasi)sinonim al cărui sens se include, de multe ori, în cel al cuvântului-intrare definit (este deci hiperonimul acestuia). Relația este acceptabilă numai dacă facem abstracție de diferențele de sens și, implicit, de extensiunea contextuală a celor două.

VI. SINONIMIA ÎN DICȚIONAR

Un alt aspect al necesității de a studia sinonimia cu ajutorul metodelor semanticii structurale este perspectiva practică: cea a beneficiilor pentru lexicografie, mai exact, posibilitatea și limitele utilizării sinonimelor în dicționare, ca modalitate de definire.

Trebuie pornit de la premisa că dicționarul este pus la dispoziția vorbitorilor de diferite categorii. Vorbitorul obișnuit sau cel care învață o limbă străină îl consultă pentru a găsi aici sensul exact al unui cuvânt necunoscut sau neclar și, mai cu seama, pentru a lua cunoștință de posibilitățile sale de utilizare (o dovadă în plus că sinonimia interesează, în primul rând, din punct de vedere funcțional). Pe de altă parte, specialistul caută aici informații mai detaliate care să servească cercetării, întrucât dicționarul este considerat ca o bază instituționalizată, un punct de plecare în cercetarea

²⁵⁸ Tohăneanu, G. I. op.cit., p. 65.

teoretică. Lexicograful se află deci în situația dificilă de a realiza o medie între diferite puncte de vedere. În același timp, el trebuie să respecte anumite principii lexicografice, să evite excesul de detalii irelevante și să satisfacă exigențele impuse de un spațiu grafic restrâns. De aceea, dicționarele recurg adesea la definiția prin sinonime.

Uneori sinonimele dubleză definiția, altele o substituie. Numai sinonimele perfecte (restrânse) ar trebui, teoretic, să figureze ca echivalente în dicționare, întrucât cele imperfecte comportă diferențe sub unul sau mai multe dintre aspectele arătate mai sus. Întrebarea care se pune în mod firesc când un cuvânt este indicat de dicționar ca echivalent al altuia este de a ști dacă acest cuvânt poate înlocui peste tot definitul sau dacă nu este decât un cvasi-echivalent care îi acoperă sensul doar aproximativ.

Termenii propuși de dicționare ca definiție și considerați, în general, sinonime nu sunt toți în aceeași situație. Deși dicționarele contează pe intuiția lingvistică a vorbitorului, este foarte probabil că acesta va avea uneori dificultăți în perceperea nuanțelor de utilizare a echivalentelor propuse ca definiție.

BIBLIOGRAFIE

1. Bidu-Vrânceanu, A., Narcisa Forăscu, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Ed. Humanitas Educational, 2005, partea a II a, Relații semantice în limba română contemporană, 4. Sinonimia, p. 91-118.
2. Bidu-Vrânceanu, Angela, *Cuvinte și sensuri*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1989, partea a II-a, Cap. Sinonimia, p. 112-164
3. Buca, Marin, Ivan Evseev, *Probleme de semasiologie*, Timișoara, Ed. Facla, 1976, Cap. Sinonimia, p. 118-141
4. Munteanu, Ștefan, *Sinonimia – o perspectivă funcțională*, în LLR, vol III-IV, 1996
5. Tohăneanu, G. I. *Dincolo de cuvânt*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1976, Cap. Sinonimia în limba literaturii artistice, p. 41-67.
6. Șerban, Vasile, Ivan Evseev, *Vocabularul românesc contemporan*, Timișoara, Ed. Facla, 1978, Cap. Sinonimia, p. 188-204